

NAŠA SLOGA

POUČNI, GOSPODARSKI I POLITIČNI LIST.

„Slogom rastu male stvari, a nesloga sve pokvari“ Nar. Pol.

Predplata s poštarinom stoji 2 for., a seljake samo 1 for. za cijelu godinu. Razmierno 1 for., a seljake 50 novč. za pol godine. Izvan Carevine viša poštarina. Gdje se najdo najmanje 8 seljaka iz su volja, da im lat šaljeno svim ukupno pod jednim zavojem i imenom, davat ćemo za 70 novč. na godinu svakomu. Novci se šalju kroz poštaricu *Menzelova*. Ino, prezimo i najbližu Poštu valja jasno označiti. Komu List nedodje na vrijeme, neka to javi odpravništva u otvorenu pismu, za koje se neplaća nikakva poštarina, napisav izvanu *Reklamacija*. Tko List prima i drži, ako je pošten, to ga i plaća.

Izlazi svaki 1. i 16. dan mjeseca.

UREDNIČTVO I ODPRAVNIČTVO

nalazi se

Tip. F. Uvala, Palazzo-Biala Via S. Lazzaro 15.

Pisma se šalju platene poštarine. Vjesti, dopisi i drugi spis Stampaju se li u elodini li u izvadi, naime prema svojoj vrijednosti i smjeru ovoga Lista. Nepodpisani se dopisi nepotrebniju. Osebnna napadanja i čisto sukromne stvari nenalaze mjesta u ovom Listu. Probena se pisma tiskaju po 5 novč. svaki redak. Oglasi od 8 redaka staja 60 novč. a svaki redak svih 5 novč. i li u slučaju opatovanja po što se pogođe oglašeni i odpravništvo. Dopisi se nevrataju. Uredništvo i odpravništvo, osim izvanrednih slučajeva, nedoplaćaju, nego putem svojo *Listarce*.

Izvadak

iz govora D.ra Tonklija, zastupnika na car. vieću, dne 14. veljače 1882*.)

«Čitao sam u Slovenskom Narodu od 6. veljače dva epizoda, koje su se dogodile kod c. k. gradsko-delegovanoga suda u Ljubljani. Dne 3. veljače izdala se jo na slovenski spis slovenska odluka, usled koje bijaše na 3. veljače urečeno rođište. Za protivnika došao je zastupnik i odvjetnik dr. Štampihar, koji je priložio slovenski zapisnik. Što se jo sgodilo? Došao je sudbeni savjetnik Ledenicig te kazao, da se slovenski zapisnik neprima, da se mora provod zapisnika u nještini priložiti.

Drugi slučaj je to, da se D.ru Stornu na slovensku tužbu nije dozvolio slovenski ugovor. Gospodo moja, jeli to pravosudje? Dieli se tako narodu njegovo pravo? Neštikanra so tim najveć ljudstvo? Nije li onaj, koji je tako naredio, kriv prestupnik su protivljenja proti višim oblastim, proti ministarstvu?

Sličan slučaj dogodio se jo u Vrhniki? Slovenski spis dr. Moscheta vraćen je s primjetbom, da odvjetnici sa slovenskimi spisi samo dosadjuju sudovom.

Gospodo moja! Može li se još kazati, da živimo u Austriji, u pravnoj i konstitucionalnoj državi? Nije li dovoljeno o tom dvojiti? Tko govori o «dosadjivanju», ako sudbeni savjetnik na prvi dan svakoga mjeseca predloži platežni list, da mu se

* Prostor lista nedopušta nam, da približno cielei govor vrloga slovenskoga zastupnika za gorliče ljudjake obine, ved pričujemo samo konca. Bavi se panjavoš o danšnjem stanju uporabe narodnoga jezika kod suda i u obće kod uređah u zemljah gdje žive Slovenci. (Op. Ured.)

zaslužak izplati? Dali mu noplaca razmjerno isti seljak, koji traži u njoga zaštite i prava? Ili neka valja za Slovence ravnokopravnost samo tada, kad moraju državi služiti s novcom i krvlju?

Da su samo Niemci snaga i jedinost Austrije, novjerujem, ja naproti tvrdim, da sve narodnosti i takodjer mali Slovenci, koji u jednakom mjeru plaćamo porez u novcu i krvi, radimo na to, da se sačuva jedinost, snaga i čast države, to ja novjerujem, da je koji narod u većoj mjeri pokazao vjernost, ljubav i privrženost državi i najvišoj dinastiji nego li su Slovenci. Da su Niemci nosioci ravnopravnosti, nebi se danas međusobno borili; jednakopravnost bi se bila izvela bez ograničenja kulturnih interesah, dok su imali moć u rukama. A mjesto da sada pruža ruku za jednakopravnost, bore se s nami; postavljaju komisije, da iztražo jezikovnu naredbu za Česku, interpelira se ministar pravosudja radi slovenskino u Kranjskoj. Ako to vi nazivljote idejama ravnopravnosti, onda se takvim nosiocom lepo zahvaljujem.

Isti govornik (*Dr. Klier*) je sa sažaljenom spomenuo, da je vlada ukekoje činovnike odstranila.

Njekoji visoki činovnici su svakako svoj djelokrug krajevno menja i, nu nisu se odпусти, nemogu pulko a da nespomenom, kako u čisto konstitucionalnih državah, u Englezkoj, Americi, Francuzkoj činovnici, koji su nosioci i vodje paloga sistema, navadno odstupaju te neprimaju službe kod drugo vlade. Ja neželim, da se to u istoj mjeri kod nas sgradja, ali uvijek se je nadati, da će političke vodje strankah, ako padne politički

sistem, takodjer odstupiti. Gospodo moja, u vašoj sredini našao sam već takvih mužovah. Opažam, da je za dobe Potockijevoga ministarstva vrlo častni član vaše stranke, kasniji ministar pravosudja, položio svoje svjesto kao državni tajnik u ministarstvu nauke, jer se nije mogao sprijateljiti s novim sistemom. To nazivljom ja tvrdim značajem i doslednošću u politici. Ako pako padne sistem te se prima služba pod novim a ujedno se pravi opozicija, naravno jo da se takov činovnik odstrani. (*Istina! na desnici*). To bi bila doslednost i to bi bili veći učinili i manjo skrupulozni državnici.

Spomenulo se je takodjer, da jo pozvan gjenoral na upravu jedne pokrajino. Ja i moji prijatelji bismo se srotinami scionili, da dobijemo u Primorju takodjer c. k. gjenerala za namjestnika.

Konačno imam naglasiti, da su svi narodi u Austriji nosioci jedinosti i moći austrijske države, da nastojao o tom u Niemci ni Slovenci već da taj narazukiivi vez pravo skupni interesi svih narodah i pokrajinah te naša slavna dinastija, za koju su zauzeta srca svih narodah u nepokolobivoj vjernosti, ljubavi i privrženosti.

Trščanska izložba

(exposicija).

Prvim danom Augusta ovo godine otvara se gospodarsko-industrijska izložba svih kraljevinah i zemaljah austro-ugarske države. Pripravo se već marljivo čine te je izgleda, da će dobro izpasti. Hrvatska će osobito bit zastupana svojimi proizvodima, pokazati će svjetlu, da nije ni na gospodarskom polju jedna od najzadnjih. Evo ovjige proglašava upravljena na hrvatski narod od dotičnoga odbora u Zagrebu:

Poziv k trščanskoj izložbi.

U kolovozu ove godine slavi *grad Trst* postogodišnjil jubileum svoja priključenja carskoj dinastiji, te priredjuje tom sgodom izložbu gospodarsko-industrijskih proizvodah svih kraljevinah i zemaljah austro-ugarske monarhije.

Budući su pozvano i Hrvatska i Slavonija, da sudjeluju na toj izložbi, izabrano je i po vis. ministarstvu za poljodjelstvo, obrt i trgovinu potvrđeno centralno povjerenstvo, koje ovim poziva sve gospodare, vinogradare, obrtnike i industrijalce, kao i umjetnike i znanstvena društva, da izvole na izložbi sudjelovati i dotične prijave bezodvratno trgovačko-obrtničkoj komori u Zagrebu priposluti.

Svi predmeti iz Hrvatske i Slavonije biti će izloženi u posebnom, u tu svrhu sagradjenom paviljonu. Uredjenje hrvatsko-slovenskih izložakah kao i zastupanje izložiteljah preuzeti će odustanici povjerenstva.

Izložba zadržava pet glavnih hrpab, naime rudarstvo, ratarstvo, industriju, pomorstvo, te additionalno izložbu, s toga mogu se svi u ove hrpe spadajući predmeti — ako su za izlaganje sposobni — najjaviti, a centralno povjerenstvo obavjestiti će pravodavno svakoga, da li njegov predmet prima ili ne.

Živo se preporučuje priredjenje kolektivne izložbe, osobito ratarskih i šumarskih predmetah, kao i malog obrta. Zagrebačko društvo umjetnosti prijavilo je već priredjenje kolektivne izložbe narodne domaće industrije, hrv. gospodarsko društvo izložbu sjemenja i vina. Prijave za ove hrpe primaju se najkasnije do 15. ožujka.

U Zagrebu, 9. veljače 1882.

Janko Grahar, predsjednik, *J. F. David*, podpredsjednik, *Milan Krešić*, tajnik.

Hrvatsko se novinstvo mnogo zauzimlje za ovdešnju otvoriti se imajoje izložbu te svestrano razpravlja, dali će to po Hrvatsku bit od kakvo vrednosti i ko isti. Navadjamo iz *N. N.* samo njekeje teške:

Izložbe su dan danas, što su sajmovi bili nekod. Na izložbe se ide kano i na sajmove s dva razloga, jedni da se zabavljaju pa više potroše nego dobiju, drugi da u istinu trguju.

Je li shodno i korisno da zemlja izda za trščansku izložbu 10—12.000 for. Je li naš obrt, jesu li naši proizvodi takovi, da je prohibicno tolikim jih troškove izložiti? Jest.

Podlistak.

SLUGA I VRAG.

Hrvatska narodna pripovijedka.

(Dalje.)

Nu kad vidje vrag, da sluga neće odustati od svoja zahtjeva, iade mu na posljedku batice, magaraca i stol. Sluga spremi batice u torbu, a stol natovari na magaraca, pak hajd doma.

Čim on odputuje, vrug brže bolje pošalje pustahije, neka idju priekim putem preduj i sve mu ovo otmu. Ovi otišav sreća ga u njeakakovoj šumi, kud jo morao prolaziti sluga, te mu stanu otimati batice, stol i magaraca, tu kravau muku uboga njega. Moli on pustahije, neka mu neostimaju nje-ove kukavne trogodišnje zahtjebe; da, ništa nepomaže. Još ga jednaka pustahije stanu mrcvariti i lemati kć vola u kupusu. Kad vidje sluga, da su mu došje vile k očinu, samo će on tiho: «lopotu klopota», a batice k vraždi muhomete stanu k-pet-ili po pustahijah, te ih bogme podobro smazu; a kad vjdješe ovi, kako se ružno melje oko njihove glave, stadoše zaklinjati slugu i predajnik klicati, neka za boga ustavi batice, a oni da će ga pustiti, neka putuje u miru kud mu volja.

Tako i valja, pomisli putnik; pak izustiv «lipita klipita», batice se mahom povukoše natrag u torbu. Sad se pustahije vrata bez uspjeha doma, a sluga krene dalje.

Na putu neoskuljivoaše naš sluga haš na ničan jer tako vjdjesmo, njegovih batice pružahu mu dovoljnu sigurnost proti mrcvarjem, a kad bi ogradilo, ili bi se našao u novčanoj stisci, tad bi se samo obratio na svoga magaraca i stol, pak bi sve dobio.

Putujući tako stigne on u jednu varoš. Bijaše subota večer. Zamoli u jednoga krmčara konaka, i dobije. Razgovariv svoza magaraca i spremiv sve svoje na real, predade se počinku. Sjutradan osvane nedjelja. Putnik kaže krmčaru i krmčarići, da ide k misi, a oni pod živu glavu neka nereknu njegovim batidom «lopotu klopota».

«Ele bi i to bili batice, kojima nebi smjlo čovjek ništa ni rećie, spominjahu se krmčar i krmčarica moju sobom; pa čim se putnik udalj, a oni uputice k batidom, te izlanuše «lopotu klopota».

jeđva u njeko nadju «putnika u erkvi, a ovaj doletivši brže tamo, izusti «lipita klipita», i mrcvarjenju bje kraj, jer se batice tako povukoše natrag u torbu.

Sad njim rekne putnik: «Zašto me neitjedoste poslušniti? — Mislili ste, bog zna kako će te se okori-titi tuđom mukom, pak eto vam plaćen. O. sad će te valjda biti pametniji, i nećete zabadati nosa ondje, gdje vam netrahna».

Dobro je. Nikomu ništa. Komu je padalo po ledjih, padalo je, meni lije nije. Putnik plati potrošak, pak prosledi svoj put mudrije.

Putujući tako dulje vremena, opet stigne u njeku varoš u oči neplje, i prenoći tuđe u jednoj krmči. Sjutradan kaže putnik krmčaru i krmčarići, da bi fiao k misi, ali da nebi oni ništa usudili se reći njegovu magaracu «harric i otidje u erkvu».

Krmčar i krmčarica nisu dugo smišljali, što bi učinili, nego čim se putnik udalj, tako otidju k magaracu, pak mu reknu: «magarče harric! na što ovaj magarac počme bneati iz sebe sve samo žučake, i pune tri mjerice napani. Videć krmčar i krmčarica toliko zlato pred sobom, zabezeknuše se i izbuljše unj oči k magarac na slavinu, pak brže bolje pokupe dukate i skeju. — All njim to ne bilo dosta; jer: «nikome oči pri mustrnoj pogađaju, veli poslovica; tako i krmčaru i

krmčarići nebile dosta one tri mjerice žučakah, nego skrjuju jošie i putnikova magaraca, a umjesto njega podnetnu drugoga.

Putnik došavši iz erkve, objeđuje i spremi se da putuje dalje, pak upita krmčara, koliko imale potroška, da mu plati. Kaže krmčar, da ga on neplati ništa, jer da je i on putovao po svietu, pak znade, kako je putnik na putu: «E, nije tako, brojko moj», prihvati putnik; «dug se mora platiti». — Zatim pristupiv k magaracu, rekne: «magarče harric! Jokl nehari magarac. Putnik povika jaće; badava. Tako tri puta; al' sve badava. — «Ovo nije moj magaraca, reći će na to putnik krmčaru i krmčarići; «vi ste promienili moga magaraca. Nuder, mi ga povratite, ovo bo nije moj». — «Št' mono briga za tvoga magaraca», odvratit krmčar, osjekav se na putnika; — nego idi svojim putem, kamo si i pošao».

Moli putnik, pros, neka mu povrate liepim načinom njegova magaraca, inače će biti drugu. Na ovo se krmčar jošvećma razpali, te stane grđiti i psovati putnika i zapovjediti slugam, neka ga dobro izlemaju i bace na polje.

Videć putnik, da mu je dogorio luđ do volitah, te da neima pravile bez pustih batidah, samo rekne: «lopotu klopota», a batice udri po krmčaru i krmčarići, te ih do vraga izprebijaju i silnu štetu počine; što kad vidješe ovi, stanu se moliti put-

DOPISI.

U Lindaru, 16. Februara.

Da je istinit nazor: našli će proizvođači biti na izložbi među najboljima, pače najbolji, kad bi novac na izložbu izdan, bio bačen u vodu. Tomu srećom nije tako. Mi smo videli primati nekom pozornošću nepovoljne osude tuđinaca, koji našu zemlju površno ili nikako nepoznaju, pa se držimo dužni, skromni, kakvi već jesamo, govoriti isto tako o našoj zemlji.

Naši proizvođači bili će u mnogoj stvari jednako dobri kao tuđi, a u mnogom obziru bolji od tuđih. Naše montanističke proizvode nepoznaju ni misami, a kamo li tuđinci. Jer su nam dosle sve rade s neznajući ili nepoštenja strane; mi smo, da je ne moguće dicit tu struku, a ima u našoj zemlji izvrstnih željeznih rudah uz tako povoljne okolnosti, da bi se velika i znamenita industrija željezna baš u samoj našoj domovini razvila mogla. Naša drva nepozna su nam trgovački svet u potpunosti mjeri. Osobito bukova drva za tvorenje toga danas toli obiljubljenog pokućstva od preinutog drva, u nas su bolja nego gdje, a još premalo poznata. Naš narodni obrt, reć bi, da su isto smot odkrili; a uvjereni smo, da je baš tekstilnoj našoj industriji sudjeno razmahati se pa doći na veliki glas. Za rakiju, šljivovicu, vino, žito, može tršćanska izložba biti prevažnim sajmistom.

Na bečkoj svjetskoj izložbi, za koju je velik novac izdan, Hrvatska je upravo kukavno zastupana bila ne zato, da nije imala čim bi se bolje prikazala, već zato, što je tad izložba priredjena koliko je moguće nespretno, to da se je htjelo pokazati, što je u zemlji nekakusa. Oa bečko izložbe nije zato moglo biti ploda ni nasne.

Tršćanska izložba daje nam sgođe, da se baš pred onim svietom izkazemo, koji je prvi i najbliži zvan, da se od nas kupuje, koji dakle predobiti moramo ako hodemo, da naša domovinu učestvuju kod modernoga pošetia osobito na polju obrta. Ako se naša izložba isto spretno prirediti biti će nam materijalna probiti otdud sigurna, a uspjeh u tuđini postignut više će nas no ima kakav uspjeh u vlastitom domu bodriti, da nezapustimo ono što imamo, već da napredujemo.

Sam pavillon bili će izložbenim predmeti pa će se izraditi po nacrtu Bolofozu u narodnom stilu na način lepo rezanih srienskih kućah. Gradnja posebnoga paviliona već bi se dakle tim dala opravdati, što želimo izložiti dostojnije i ljepše narodno naša graditeljstvo nego li je to izloženo bilo u Beču.

Kako danas stvari stoje, mi nemamo razloga priekim okom gledati Trstu, koji je po željeznih ugovorili za našu robu cijenom jednako dalek kao i Rijeka, a gdje su za sad trgovini za nas još povoljniji od naših.

Izložbe namjeravaju potučiti dobre trgovačke sveze. Te sveze regulira jedino interes. Novac nezna za politiku pa teče po naravnih zakonih. Za sad je u našem interesu da u Trstu izložemo. Promieni li se kartel — ugovor, nagne li našu trgovinu na Rijeku, namjerno li tamo sgođu da tražimo izložkom osigurati naš interes, mi ćemo to na kluci radje činiti nego u Trstu, ali kako stvari danas stoje, zahtjeva dobro razumljivi interes našo zemlje, da u Trstu što najviše i ljepše izložimo.

I visoka vlada svatila je ovako stvar, pak je odlučila podporom prisokčiti tom poduzeci. Ako ti potpora i pripomoć sa svih strana bude dovoljna, poduzeca će uspjeti. Svakako izložba mora kada postati izbudžetom sistematičnomu radu oko pravka osobito obrtinih odnošajih u našoj zemlji. Ako izložba domaćega obrta nije u tom obziru bila dovoljnim poticalom — nemo propheta in patria — tad će izložba u tuđem svietu maknuti napred težki kamen, koji leži na slabom cvietku dobrih namjerah u toj struci.

Izložba tršćanska mogla bi dakle imati i na sam razvoj našega obrta velik upliv.

niku, ako u boga vjeruje, neka obustavi batiću, a oni da će mu mahomice povratiti njegovu magarca. Sad putnik zapovjedih batićem, te prestatu. Krčmar brže bolje dovede pravoga magarca i dade putniku. Putnik vidi, da je njegov magarac, ali mu ipak zapovjedih da harr! Ali gle čuđal! Magarac neće da harr dukate. Putnik povika tako tri puta; no magarac neharri više, neima oduka, jer su mu krčmar i krčmarica tako dugo vikali bharr! dok nisu i posljednji dukatid od njega izmaknuli. — Sad im naloži putnik, neka mu smjesla donesu one dukate, što su su ih dobili od njegova magarca. Krčmar i krčmarica stanu šeprijiti, da kakove dukate, da oni o tom neznadu ništa. «E, kad nezate vi, jamačno će znati batiće, veli putnik; a krčmar i krčmarica hojeć se, da ih nebi još jednom dao izlomatic putnik, brže bolje donesu one tri mjerice dukatah, i dahu ih putniku. Putnik pri nese žućeke k magarcu, te mu naloži da ih pozoblje, a zatim se spremi i odputuje dalje.

Putujući tako stignu opet za nekoliko danah u jednu varoš. Bijaše subota večer. I tude pronoči u jednoj kćmli. Sitradao osvano nedjelja. Putnik kuzo krčmaru u krčmarici, da nije k misli, i zaprietih jim se, da nebi podništvo rekli njegovu stolu: «stole, načini se!

Ali čim je putnik otišao u crkvu,

Pria dvie trio godine svadjali se više puta gradjani ovog gradica radi narodnosti, jer ima ovdje do 30 Talijanah i onih, koji barem hoće da budu Talijani, a osobito radi škole, što im se djeca gnjave samo talijanštinom, bez da bi se ih učilo ni poznavati slova hrvatska. Od neko doba pak umirili se ponešto duhovi, a ponajviše s razloga, što im se djecu poučava i u svojem sladkom materinskom jeziku. Ali reć bi da nekojim ljudem u Poreču i u Pazinu nije drago, što vlada sada mir medju Hrvatima i ono 30 Talijanah. Oni se valjda boje, da ovi posljednji nerade ništa proti Hrvatima a za proti narodne želje..... da bi daklo bilo dobro opet mutiti mir. Evo kako: Slavna Junta

poslala je zadnjih danah prošlog mjeseca g. Dr. Eg. Mracha (baš najbess-njega Talijanaha u Pazinu), da se osvjeđoči, kako je u Lindarskoj školi. (Dosada još nije bivalo toga. Što nebi bio mogao izvjestiti sl. Juntu i ovdješnji g. agent, koji bolje zna kako stvari ovdje stoje? Ili su se bojali, da jim nebi ovaj poslao izvješće po njihovoj želji?) Lukavi doktor došav u školu izjavi učitelju, da nije došao za drugo nego da zabilježi izostatke (one, koji zapuščaju školu). Učitelj je poučavao kako drugo pute, a g. doktor činio se da bilježi izostatke, u istinu je pak slušao, kako se govori, razgledavao kako je gdje koje ime zapisano. U vrijeme od 2. ure, što je ostao u školi, čuo je i po koju hrvatsku riječ i u katalogih čitao je imena pravilno hrvatski napisana. Na to je valjda uzkipila njegova čisto talijanska krv! On prijavi odmah tu nezakonitost občinskomu šk. vieću (a da nije ostao dužan izvjestiti svoje u Poreču, to možeto slutiti). Malo danah zatim stize — ferman g. učitelju od predsjednika obč. šk. vieća u Pazinu, pozivljajuć ga, da odmah javi, tko li ga je pooblastio, da smije rabiti u školi hrvatski jezik.

Baš sada bila počela škola dobralno napredovati, a uz to se je i odviše obzira imalo na djecu talijanske narodnosti. Sad učitelj, da mu se nebude imalo ništa spočitovati stao je poučavati sve samo talijanski. Radi česa razljućeni su mnogi roditelji; nokoji kazali su učitelju, da nešto slati svoje djecu u školu, ako nebude jih kao dosle poučavao; drugi nepuščaju već svoje djecu u školu; djeca neslušaju učitelja, jer ga, ako govori talijanski, nerazumiju; pobadjanje škole je sada mnogom neurednije nogoli je bilo prije; učitelju je mnogo

krčmar i krčmarica mahom otkljoše k njegovu stolu, pak rekoše: «stole načini se! Čim oni to rekoše, mahom se stavri na stolu svakovrstnoga jela i pita, kakova zamislili; samo što neima pitjega mlička. Sad pomisle oni, pravi je to stolle, pa nesmišljajuć dugo što bi učinili, brže bolje ga skrjahu, a umjesto ovoga podmetnu drugi.

Putnik došavši iz crkve, otiđe k svomu stolu u namjeri, da si na njem pripravi objed, pa mu rekne: «stole načini se! Ajaki nenačinja se stol. Sad putnik povika jaće dva, tri puta — sve badava. Kad on to vidi, mahom zovne krčmaru i krčmaricu, pa jim reče: «Ej, gazdo i gazdinoj ovo nije moj stol; gdje je moj stol? — Krčmar se stane nanji ljutiti i grčiti ga, velec, da mu on nije dužan čuvati njegovu stola.

Putnik mu se stane iz nova moliti, neka mu povraši njegov stol, jer ako neće imati, a on će stiom. Sad krčmar plane kod živa vatra, i stane ljerati putnika iz kuce, nazivljajuć ga dotlepićom i klatnjom svjetskom. Videć putnik, da nije kuno, te da mu je uzalud moliti, samo šaptne: «slopta klopotar; pa kud batićid dobro operušaše krčmaru i krčmaricu, ovi mu smjesla vrte njegov stol. Potroška nije platio putnik, jer nije krčmaru to ni palo na um, već je samo gledao, kako da se izbavi iz škripca.

i mnogo teže u poučavanju, a mnogo mnogo manje bit će napredka..... A tko je tomu kriv?

Gradjani Lindarski obratili su se već dva puta na visoko c. k. pokrajnisko šk. vieće u Trstu, najmo g. 1875 i g. 1880 molbom, da se uvede u njihovoj pučkoj školi hrvatski naučni jezik, ali do sada nisu dobili još ni odgovora!! — Sadašnji kotarski kapetan prof. Manzano, buduć pravedan, nebi se za celo protivio, da se usliši gori navedena molba, ali što će on, kad oni u Trstu nedadu.

Stoga molimo našega dičnoga zastupnika Dr. Vitežića, da se zauzme za ovu našu stvar. Nek nam se barem odgovori na molbenice.

Budeli se učinila ovdješnjemu narodu pravedom, uvjeren sam, da će i nadalje ovdje u miru živjeti Hrvati sa on malo Talijanah. A mir je bolji nego pir.

Iz Ljuburje, 20. veljače 1882.

U predzadnjem broju dične nam Sloge čitali smo dopis izpod Učke, gdje se otkrivaju naši jadi glede školskih stvari. Štovani dopisnik razvijajuć ljepo svoje misli gleda školah ženskoga spola svračajuć se osobito na Volosko. Napominje i Lovran, da je svatan što imade dvie škole ili bolje rekuć dvie učiteljske sila. Medjutim nam je napomenuti, da jo škola ženska za Lovran isto tako potrebita kao i za Volosko. Znamo, da lovranska plovanija broji do 3400 stanovnikah, te po tom se može misliti, koliko je djece sposobno za školu! Kada je tomu tako, razdiolišo se samo muška djeca u dva diela, dočim su ženske upravo ostavljene na milost i nemilost. Gradjanska ženska djeca moraju tražiti privatno kuće, ako žele barem naučiti nešto čitati, dočim to siromašni roditelji nemogu smagati; jer su opterećeni drugimi troškovi, a ujedno plaćaju nameta. Koliko god žele Volosćaci žensku školu toliko više i Lovranci jer u istinu nam je mnogo potrebna, da se naša ženska mladež izobrazi duševno i tjelesno.

Da budemo pravodni, bacimo oko na jadni Beršec. Uzporadimo ga s Lovranom i Voloskom, pa ćemo vidjeti, da Beršecani imaju malo manje stanovnikah od Voloskoga, pa neimaju nitekove škole. Ovo su stvari, koje imamo razmišljati na to pozvani krugovi. Naša su djeca posve zapuščena, jer bolešću naših svećenikah gladuju i žednjaju za duševnom izobrazenošću.

Kod ovakvoga stanja stvari dužnost je svih, da narodu, koji želi da mu djeca nebudu bez nauke, pripomognu, da jim se pošalje učitelj njihove krvi, kojega će djeca razumjeti u školi a najpače koji će djecu razumjeti. Svako zatezanje od velike je škole, pak zato neka se stvar ozbiljno pospješi.

Iz Pazinščine, 16. veljače.

Čovjek neza bili se smijao li oplakivao naše pazinske črčkare. Što sve oni neupotrebljuju namjerom, da nas ponize.

Medju ostalim viču oni porugljivo našem novinomu narodu, da mu je sada umro njegov slovinski kralj.

Ovim si otkrivaju svoju golotinju i paklenu svoju nakanu, nas pako badre, da jih što bolje upoznamo. Znamo dobro na što vrebaju. Rad bi ti kruhoborci, da mi sdvojimo i zaboravimo dično naše hrvatske ime ter ga promjenimo s njihovim talijanskim. Ako nam je sudbina jednoga ili dva dobrotvorca na drugi sviet preselila, neznadu li biednici, da nam se životero, sestoro novih radja. Ako neživimo s pokojnima, živi s nama njihov duh.

Kažite nama dične rugalice, kad isto za prosvjetu i napredak toliko

učiniti, koliko pokojni naš Dobrila? Kod pametnih se ljudih takvi ljudi štiju, nu što ćemo da tražimo od vas! Javno vam budi rečeno, da dobro znamo, kako se pod nama jama kopa, ali držite na umu onu: koji pod drugim jamu kopa, sam u nju pada. Mjesto na poštene duše vikati, hvalevrednije bi bilo, da nastojite podignut ćudorednost, koja dnevnicke propada. Nevidite li možda, kako se naša djeca zlo u školi ponašaju? Neznate li kako dječak od 10—12 godinah iz škole se vraćajuć u talijanskom jeziku izsmjelava svoju majku tako, da siromašni roditelji neznadu bili školu bili djecu proklinjali? Nevidite li koliko naše djece dangubi bez nitekve horisti u tih vaših tobožnjih talijanskih školah? Nevidite li do česa smo dospjoli. da u najboljih ljetih nesmažemo plaćati poreze i prireze, koji nam kao gljivo rastu?

Neka se naš koji zastupnik popita malo na podeštariji, kako to, da svaki propalica nadje kod nje kruha! Progledajte ljudi te nemojte si dati upliti u glavu, da je zlato crno, ako vam i sto puta to vaši ulagljivci tvrdo. Najprije što ti proporućamo jest, elementarne nauke pružiti djeći tvojoj u materinjem jeziku.

Selo Rovinjsko, početkom veljače.')

Jedva na 19. siječnja dočusmo sa velikom zalošću tužnu viest nemile smrti našeg visokocijenoga Jurja Dobrile, biskupa Tršćanskoga i Koparskoga, te odmah zvona objaviše našom svietu težki gubitak visokostovanoga prvšašnjeg pastira svoga, rođjena pod milom našom istarskom zvjezdom. Nodjeljom kod sv. Mise poslijio evangelja g. župnik ganutim srceom i licem suzami oblivenim puku navjesti, da nam je nemila smrt pokosila presvetloga pastira. Prazno srce bilo bi on, kad nebi bilo proplakalo na njegovu rieči, toplonaručujuć pobožnom puku svojemu, da se poslije podne sabere što mnogobrojnije na mrtvačku večerju za pokojnika, a utok na 24. ob 9 uri k sv. misi. Dne 24. obdržavahu se zadušnice neumrlomu i velezaslužnomu Jurju Dobrili. Uposried crkvo bijaše mrtvački lies, a crkva bijaše prama mjestu liepo rasvezljena sviećami. Prisutno bijaše občinsko poglavarstvo, školska mladež, i liepi broj puka slušajuć pobožno sv. misu. Ovaj puk nemože nikad da zaboravi pokojnikove liepe i zanimive nauke u doba obdržavanja sv. krizme, radi česa živiti će Dobrilovo veliko i slavno ime u narodu za uvjeko. nesamo kod učenjakah, nega i kod prostoga puka. Dobrila bijaše onaj vrlo rodoljub, što je žrtvovao blago i život za potlaćeni narod svoj, i milu domovinu, zato vječna mu slava!

Iz Boljuna početkom veljače 1882.

Radl prerane smrti našega pokojnoga biskupa Jurja Dobrile nam svim oko zasuzilo, te zato moram svim Istranskim Hrvatima i svin Istranom za vrpiti: Istranli Mlog i dičnog brata ste uzvojili, a sad ga više nemla na ovom svietu. Najljepši pupoljak nam uvehnuo, najmiliji i najdraži muž nam preminuo, a blaga njegova dušica se u nebeske dvorove preselila. Istranli Zavište se u cruo i nekujete! Nu i nezaboravite pomoliti se Bogu za blagu njegovu dušicu prošnom, hv i njegov nasljednik uzljubi ovaj biedni hratski puk onako žarko kao i premili pokojnik.

Pokojnik nam bio Istvan, bio nam suodje po rodu, brat po narodnoj krvi, bio onje škole mladež, pa zato bijaše dičnost, da sa svećenici i svaki občinski glavaru njegovu mrtvo tielo k grobu spovede, te da svaki tim pokaze, koliko je štovao onoga, koji si je podputno poštovanje i ljubav zaslužio. Kako se jo kod nas ponašao glavaru, neću da opisujem već potažemo puko boljunkskomu na srce, da kod budućih izbornih izbere u zastupstvo muževe, koji se nisu od Boga zaboravili te koji će znati i sa svećenstvom u miru i ljubavi živiti.

Hvalevredno je, što su se četvorica Vrnanske plovanije sa svojim župnikom na

*) Malo zakasnilo. Op. Ur.

brzu ruku dogovorili, potrebnu svotu sakupili, te svog podžupana M. Ribarića k pogrebu u Trst poslali. Tim su Vranje izkazali pokojnom biskupu poštovanja, sebi i svojoj plivanjilj čast. Pa kako se kod nas pazi na čast občine, tako i na korist. Dosta je da rečam, da se netajaju dugovi, da se porezi (franki) občinski neplaćaju, te dok c. k. kasa štiti, niti glavat sam valjda nezna koliko su občine pojedine dužne.

Polag dopisa iz Boljuna u 2. broju ove godine naš je glavat sa divini savjetnici domaćega školskoga vieća zabjavao, da bude u Boljunu talijanski učevni jezik, pa i kazao, da si hrvatskim jezikom djeca glavu tupe, pa da se njim nemogu izobraziti. Stoj! Gospodine glavaru! Talijanski sam neznae dobro govoriti, niti čitati. A zašto se niste naučilo talijanski barem čisto govoriti, kad toliko gođinah po Istri do Rieke i do Trsta putijete? Ja ču odgovoriti: Zato, jer nije vaš materin jezik! G. glavaru! U jednoj vas je školskoj sednici mogoaštini župnik Mutčić njemački nagovorilo, a vi mu odgovoriste: Ja nerazumijem njemački. Dobro! A kako možu mlado diete razumjet učitelja u školi, kad mu slova tumači u nerazumljivom talijanskom jeziku?

G. glavaru! Vi imate u Boljunu pučku školu, učitelj je plaćen od zemaljske kase, a za škole plaćaju ne sami Boljunci, nego i Brešanji, Učkarji, Vranje, Pažani, Boruđani, Gradinjci, Posredani, Letajci i Suseŋjevi, koji svi škole namanju. Pa da ugodište vašim stiepiim mušicam zahtijevate talijansku školu? zahtijevate, da si djeca glavu talijanskim jezikom tupe? zahtijevate, da si samo kakvu talijansku riječ nauče, da misle, da nješto jesu i nješto znadu, to bi onda poput nekoliko razpisno trošila, sve više, pa ipak možda i nenir pravila, kao nekoli stajdrašji karnejski u njekih gradčić. Nu kakvo djelo, takva plaća! Naši karnejci hvata Bogu propadaju, tudju zemlju obdeljavaju, i skoro svi u tudnju kućah stanuju. Hvala Bogu!

Ja časnim i pošujem svetog muža dostojanstvenika t. j. savjetnika školske, glavara i predsjednika, nu kao privatnim osobam možemo jim nješto kazati, da budu u napred pravednij i ovršivanju svojih dužnosti. Sve šarenjuko bi jošto prosio, da ni oproste, što se tako žaljuhu, nu oni kao, da pismenog hrvatskog jezika u N. Sl. nezamuzaju. Dobro! Dakle neće niti ovoga razumjeti, što napisah; pa ako se budu oglašali, će sami dokazati, da su lažljivci, i ja pomoću Božjom i drugih pametnih ljudi neću njima dužan ostaniti. S Bogom!

Kmet!

Sa otočića svetog Marka,

dan 25. veljače 1882.

Naše gore list pokojni «Nikola Tomasoo izreko je među ostalimi zlatnim riječi i ove: «La scuola se non è tempio, è tana». Pred olima imajuči prvo navedeno riječi ovog veluama, nek nam na ovom mjestu bude dozvoljeno reći, ono što nam na već dulje vremena na srce loži. Na dičnom našem otoku Krku, naš pošteni hrvatski narod valika i dosta tegotne žrtve doprinosu, na žrtvenik pravjote i uobrazbe svoje mladeži.

Da o tomu nenavadjamo mnogo podatka, dovoljno je kađ se u obrz uzme, da je godimice na kr. gimnaziji u Senju i na Riecl 30—40 djakah iz našega otoka.

Ova lupra kita učeće sa mladežl nije iz gospodskih dvorovah, nego iz seljučkih kolibah. Ako dakle naš pošteni hrvatski seljac toliko žrtvuje za uobrazbu svojih sinovah, još većma množio bi se broj naših učebnih ljudi kad bi kod nas na otoku i u obće u Istri bilo tako uređjene pučke škole, da bi našemu narodu od večće hasni bile; riečju kad bi iste uređjene bile prama našim potrebam, kađ bi vladato u njih ono oduševljenje za sve ono što je Bogu i ljudom milo i drago.

Napokon, narod bi školu ljubio i ctenio, kađ bi pripoznao, da je leta stup hrvatišine i da se u njoj naša mladež podvostručenimi silami i što većom ljubavju podučava i pravilja za praktičan život.

Svatko će se sigurno spominjati one dobe kađ su naša pučke škole bile pod vlašću duhovnoga stola.

Nije li tada upravo bila milota, stupiti nogom u školu bila ona u gradu ili na selu. Svagdje kamo god si došao, imao si sgođu osvjedočiti se, da mladež marljivo u školu pozla; i da u školi vlada prava disciplina i naučna čud.

Nemam, da je u život stupio novi školski zakon, kojim se je škola emancipirala od crkve, od to doba možemo bez staha reći jer zato dovoljni dokazati imademo, da nismo u napredku niti za dlaku napred stupili nego dopaču utvrđiti možemo, da škola naša osobito na Indanju u sveto veće naučak padaju. (NB. Da nam se nespočituje da smo protivnici novog školskog zakona velimo: to je zakon dobar ali za našu Istru nije, on bi bolje odgovarao zahtjevom koje pokrajino mnogo naprednije od naše, Svaka biljka neuspjeva na svakom tlu.)

Dobra i valjana pučka škola mora djelotvorno promicati boljak i napredak medju narodom jer se to od nje punim pravom zahtijevati može.

Da budemo što kraći, nastojat hoćemo u koliko prostor ovog lista dopušta navesti ono što poglavito prieđi, da naše škole svrasi shodnoj neodgovaraju?

Priznati moramo, da je valjanju pučkoj školi duša svjestan i narodnim duhom zadabnut učitelj.

Onaj, tko se učiteljakom zvanju posveti, mora već u napred biti dobro osvjedočen o izvrišenosti svoga žastnoga ali s druge strane vrlo tegetna zvanja.

Pučki učitelj ima biti pripravan velikom ustrijplivoću i samozatojan podnošiti sve i svaka samo da žudjeni cilj postigne. On nek nežalji nikakva truda, nego ako je u njemu pravog žara i oduševljenja za učiteljskim stajlišem, nek tečaj žica svoga jedino žrtvuje, da crkvi, državi i domovini uzgoji prave i valjane sinova. —

Promotimo li sada ako li Istra i naši otoci imadu ovakovim duhom zadabnuto pučko učiteljstvo?

Imade sigurno častnih i povećih iznaimakah, ali sa žaloeću priznati nam je, da naše pučko učiteljstvo malo mari za narod i narodnje žolje, ono je danas posvema hladno pač i radl onako, kako mu se od koje strane prisilpato i namignu.

Po našem sudu, mi našo pučko učiteljstvo dielimo na tri knate.

Prvo spadaju stari ili bolje rekuc po sistemu sistamu diplomirani učitelji, k drugoj pribrajamo one, koji su polag novog sistema diplomirani, a trecioj one, koji služe kao učitelji za nuđu iz pomanjanja izpitanih učiteljskih silah.

Ovi prvi toliko rade u pučkoj školi u koliko dužnosti svoga zvanja udovoljavaju. Što mnogi od ovih žoljna napredka nepoluču, glavni je uzrok što nepreudostaju svoja predavanja po načellih umno pedagogiji i didaktiki.

Učitelji po novoj sistemu diplomirani, nevolim da svi ali ih ipak imado, odvise se oslanjaju na prisvojeno si znanje u preparandiji, ter kađ u školu stupe i sami uvide, da su u preparandiji za svo drugo većma se izobrazili, nego za pučko učitelje.

O trecih dosta nam je reči, da su oni silčni najmljnim težakom, kojim manjka potrebna nauobraza i volja za rad u školi. Na priznati moramo, da su na mnogih mjestih, gdje su sveceniškom povjerenoe, posvema dobre.

Kađ bi se dakle, kao što mi mislimo, odstranila ta zaprjeka, da mogu mladilci iz Istre pohadjati preparandiju u Zagrebu i kađ bi se od strane vlade dozvolilo, da se na izpražni na učiteljska mjesta u Istri mogu natjecati učitelji i učiteljice iz Hrvatske, ter da bi se takovimi u pomanjanju domaćih sinovah izpražnjena mjesta popunjavala svo načina kako bi Istra do hrvatskih pučkih školah došla.

Drugo pako što mnogoga od učiteljstva odvraća, jest vrijeme od četire godine, koje mora probaviti na preparandiji.

U tom bi se batam pomoći moglo, da se broj goitna izjednači s onim u Hrvatskoj, najmo tugodiljni težak.

Dokle silčni okolnosti budu vladate, Istra će uvijek stonjati za svojimi narodnim učitelji i učiteljicami.

Izaknuli smo, da su ponješto i krivično naše škole, da nam mladež čudoredno propada, jerbo škola nerijetko naboznu čud svoja mladežl onako kako se to od nje zahtijeva. —

Pripoznat ćemo svakto, da mladež rado silidil primjer predpostavljnih osobah bilo to u dobru ili u zlu.

Obično se veli: Kako učitelj takova mu i škola.

Indi, vidil li mladež, da se obuka započim i svrši bez molitve, čuje li govoriti u školi indifferently ili čak nedostojno o Bogu, crkvi i crkvenih poglavarih, kako se možemo nadati, da će nam škola na tom temelju radeć medju mladežu naboznu čud uzgojiti? Predpostavljene škole vlastil? pripuščaju slobodnoj volji učitelja hoće ili neće čit djecom sv. misli, na obhode (procesije), neobvuzuju ga da bdije nad mirom i redom kađ idu djeca sv. izpovjedi i pričestil.

Nupokon, nitko se neakrbil, jeli u školi križ s razpelom ili koje nabozna silika. Onim pako kojim je dužnost bitil nad upravom pučkih školah volimo, nek negrađo od pučke škole sve samo ne pučku školu.

Mi zahtijevamo i to odlučno, da nam naše škole odisu pravim duhom kršćanskim, to barem kao katolici možemo punim pravom zahtijevati.

Predstavnomu duhovnomu stolu u Krku bi savjetovali, da imenuje iz kruga svojih vilih sviećenikah nekolicinu, koji bi imali obnašati i to bezplatno čast biskupskog povjerenika za izpitavanje vjeronauka u pučkih školah.

Ovim biskupskim povjerenikom, morao bi bitil slobodan ulaz u svaku pučku školu, da u

*) Godino 1872 bitil su Isusovci na mjestah u jednoj župi. Zato je doznalo kotarsko školsko vieće a ovo nepobasiv ni malo nalozilo je mjestnom školskomu vieću, da bdije i nato pripazi nabi li mtožda učitelj išao sa školskom djecom slušati propovjedi u opredjeljenoj školi, vrijeme ter lime obuku zanemarilo.

opredjeljeno vrijeme izpitavaju ili čine izpitavati po katekizi ili župniku škol. djecu nauk vjero.

Nakon obavljene inspekcije i to najmanje dva put na godinu podnešil bi ordinarijatu svoje izvješće, gdje bi o pojedinoj školi potanko bilo rečeno sve što spada na religiju, moral itd.

Ovim postupkom polučilo bi se sigurno više i uspjeh il bio mnogo bolji, nego onim da župnici moraju koncem svake škole, godine podnašati ordinarijatu izvješće o napredku kojega je škol. mladež tečajem godine u vjeronauku učnila. Mi smo ob ovom sveje skromno mjenje rekli a veselit će nas ako ovo načelo bude poprimitljano.

Napomenuli smo takodjer, da su pučke škole i na učerb našoj narodnosti hrvatskoj u Istri i na otocih, a to možemo i punim pravom reći, jer onđjo gdje učiteljuje takov učitelj komu je narodnost devotom brigom a žalibože imado takovih prilicah broj, tamo niti nemože škola djelovati, da se medju narodom ideja narodnosti učvrti.

Veliki državnik današnjega vjeka knez Bismark rekao je: Nisu našo stragušu pobjedu obdržale nad Francuzi, nego tu nam je pohljedu izvjestila škola.

Dok nebudu dakle imao naš narod svoje domoljubno hrvatsko učiteljstvo i dok mu se nepreustroje škole naprama sadašnjim njegovim potrebam i ako u ovih školah nebudu vladao duh kršćanski, za stalno nećemo mi Hrvati tako lano izvjestiti nad našim neprijateljmom, koji je u vlasti, novcu i imuku mnogo moćnij od nas.

Istarski Hrvati!

Odbucim od sebe dosadašnjil indiforentizam, svaki po mogućnosti nek radi u toliko samu, da spalnmo narod naš i milil nam jezik hrvatski, kojemu prieć poglubo sa više strgnah i hoće, dan nas upravo stimo u drugi narodnjil živalj stopa. A neznaš narodo moj zašto to čina? To neprijateljli našil rado jer vide i pripoznavaju, da imaju moćnijim od sebe posla: Složno dakle bračo na uztrajni rad, pobjeda je naša!

U to ima pomoć Bog!
(Jedan hrčki Hrvat).
Ako se možda i neslažemo u svučam sa dopisnikom, odlisakmo ovdje dopisje nepromjenjen.
(Op. Ured.)

POGLED PO SVIETU.

U Trstu 28. veljače 1882.

U carevinskom se vieću nadaljuje razprava o državnom proračunu. U ovo petnaest danah došlo je više puti do žestoka jezična okršaja izmedju ljevica i desnice. Na posljednju kao da je u Taafsa uvidio, da se od ljevica neima već čemu nadati, pak se počeo bolje naslanjati na desnicu, koja ga u nadi konačne pobjede neprestaje složno podupirati u svakoj važnijoj stvari.

Znameniti su rieči, što jih je prošlih danah izustio u viećnici, odgovarajuć nekomu Niemcu, te rekao, da Austrija nije izključivo ni njemačka ni slavenska, nego jedino Austrija, to jest, skupna domovina raznih narodah, koji kako nose jednako breme, moraju imati i jednake pravice. To je prvi put, što se poslje toliko godinah svakojaka prepiranja, čula već kada tada jedna pametna sa ministarske stolice. To i ništa drugo jest ideal slavenskih u Austriji plemenah. Komu nije to pravo, nije prijatelj Austriji, pa makar se što puti pozivao na svoje staro izkušeno domoljublje; jer nikoj narod nije dužan služiti drugomu narodu, kao što to zahtijevaju još i danas naši vladoljepsi Niemci.

Odsikora su u Českoj ustavovierci ogromno postradali. Bili pozvani njemački i slavenski veleposjednici, da izaberu jednog zastupnika u car. vieću, pak velikom većinom glasovah bude izabran Slaven, a ono su se Niemci nadali sigurnoj pobjedi.

Kako stvari stoje na jugu naše domovine, najbolje se vidi iz proglasa, što ga je vrhovni zaprovjednik Jovanović izdao na častnike tamošnjih vojske. U tom se proglasu veli, neka vojska miruje sve dotle, dokle nenastupe bolja vremena i doklo joj neprispije veća pomoć. Na mnogih mje-

stih, gdje se pojavili ustaše, bude proglašen preki sud. — Jedne njemačke novine izmislile su osobit način, na koji bi trebalo urediti one pokrajine, da se za uvijek stane na put svakomu tamo namiru. Te novine vilo, da bi trebalo iz Hrvatske, Dalmacije, Bosne i Hercegovine itd., osnovati jedno jedino kraljevstvo, pa dati mu onaj isti položaj, što ga ima Ugarska naprama Austriji. Mi nećemo na to ni crno ni bijelo, ali što možemo reći jest, kađ bi se u onih zemljah odmah poslje zaposjednutja bila uvela reprezentivna vladavina, težko da bi bilo ikad došlo do sadašnjega ustanka. Iстина da to nebi bio uzor-parlament za nas, ali bi za one ljude, kojim stoji kao u krvi, da javne stvari javno obavljaju, naima kađ im se kaže, da su se oprosilili svojeg stoljetnog jarma.

U ovaj par sva Europa neima drugo na jeziku nego ime ruskog generala Skobeleva, koji se prošlih danah u Parizu veoma nepovoljno izrazio o Niemcuh u obće, te rekao, da mora doći do rata izmedju njih i Rusah. Ali tko o ratu misli, o ratu negovori, ako nije lud. Zato i Skobelev, kađ je onako govorio, morao je imati nešto drugo na pameti, a to nemože biti nego obsjana prevratna stranke u njegovoj domovini, pak se možda to dogodilo i sa znanjem same njemačke vlade. A kađ veli, da jo Austrija išla u Bosnu, da ju polka-tolčić, valja mu reći, da baš nezna, ni kađ ni gdje živi. Najčudnije pako jest, što se glasoviti španjolski govornik, Castelar, usljed tih Skobelevijevih govorah boji, da će od danas do sutra Slaveni poplaviti svu Europu, pak zaklinje ostale europske narode, neka nekadne nego neka se vežu medju sobom, da uzmognu odbiti od sebe tu strašnu pogibel. Iz toga se takodjer vidi, da je g. Castelar više učio govoriti nego li misliti!

O događajih u ostalom svijetu neimamo gdje da progovorimo.

Jurina i Franina.

Ju. Pak da lekari i carlatani nisu prijatelji, a neki dan samih videlskupa, pak...
Fr. Kade?
Ju. Pusti me da dopovem — pak dokle je šal rekmo pogledati nekoga
bolnika, carlatan je zdravčeval val nekoj ostarije pul brižkole.
Fr. Kade j' to bilo?
Ju. Ti nisi navadno tako kurioz — a ipak ti neću za sada povredit, nego da jo bilo tamo nejde izpod Učke pul more.

Ju. Ča hiš ti rekao zaš ono neki lekar onako na tanko svaki numer od kuće obahaja i gleda, kada pride k' bolniku?
Fr. Zaš? — as nebi rad, da ni koraka zastunji stori.
Ju. Ale buže moj ča ti ta gospodin stori praz potřebi i zastunja?
Fr. Aj ne za se ni jenega po moju puru.

Različite viesti.

Biskup Štrossmayer. Obće poznati i obljubljeni biskup boravio je prošloga mjeseca u vrijeme pokladah 10 danah u Trstu te se je na čistu sredu vratilo u Hrvatsku. Došao je u Trst, da se malko odmori, nu i ovdje zateče ga posao te je neprestano radio. U Trstu dje se sada i jedna njegova nekakinja oženjena za višega častnika. Imademo prilike govoriti s ljubeznim biskupom, koji je još u potpunosti snagi muževne dobe, i težko bilo nam se razstati od tog hrvatskoga nesamo velikoga biskupa nego i učenjaka. Obćeo nam, da ćemo se opet viditi za vrijeme izložbe, a Bog nekua ga zdrava i šila opet amo povrti.

† **Matija Dubrović.** Svečani pogreb ovoga vrloga svećenika bijaše 16. prošloga mjeseca. Vele otmeno občinstvo izpratilo je njegove zemaljske ostanke do crkve, gdje je bio župnikom. Prisutan jo

NEUKA NAUKA.

Kako bi se moglo najkorisnije upotrijebiti kukuruzove klipove, nakon što se je omulilo zrnje.

Dosad upotrebljavaju se klipovi najkorisnije, kao gorivo. Gore Jakim, žarkim plamenom. Nekoji ih rabe također kao krmu za goveda i ovce. Ali se nemogu u komadu pokrmiti. Prije svega izrežu se na komade ili se samelju na debelo; pa se pred krmljenjem popare vrelom vodom; toj kaši primješa se također malo plijevi i soli, jer tom primjesom postanu tečniji, a marva jim se lakje priuči. Neki obiljaču napraviti iz klipova i koje zelene krmu kiselu seno. Izrežu ih u tu svrhu na komade, pa jih, pomiješane zelenom travom i soli zakopaju u jednu jamu. Jama je nepropusna, a prije no što ju zaspu, pristisu jako travu i klipove, u svrhu, da se odaleči sav zrak što ga je unutra.

U najnovije vrijeme prava iz klipova, kukuruzov čaj. Izrežu klipove uzduž, pa jih kuhaju u mlijeku u kojem imade raztopljena šećera. Kuhanjem probiše klipovi mlijeku onaj ugodni vonj i tok kukuruzim.

Ovaj tok i vonj pričaju jako sučijavim. Kad se kuhanjem zgusne mlijeko, čim se izvad klipovina, jer je čaj gotov. Čaj taj može se odma rabiti ili sušavati u dobro začepljenim staklonicam.

Koliko vremena nose domaće životinje svoj porod, a koliko leži na jajih domaća perad? Kobila je brađja za 48/2, nedjeljah ili za 340 danah. Ugot (magarica) nosi nekoliko danah više od kolite. Krava je brađja 40/2, nedjeljah ili 285 danah. Ovece i koe nose 23 nedjeljo ili 154 danah. Krmica (svinja, praćka) nosi 17 nedjeljah ili 120 danah. Kva nosi 9 nedjeljah ili 63 do 65 danah.

Od peradi: Krodka leži na jajih 20 do 22 dana, a trpi pod sobom 16 do 20 jajah. Tuta (puran) leži na jajih 27 do 28 danah, a trpi pod sobom 15 do 20 jajah. Patka leži 28 do 32 dana, na 15 do 18 jajah. Golub leži 17 do 19 danah na 2 jaja, a preko godino izleže se i izvali 6 do 10 jajah.

U nas se obično ležaci ravnaju pri svakoj radnji po mjesecu; tako n. p. za mlada mjeseca režu staru lozu, a za puna mjeseca mladu lozu; imati mjesec kakva uplita na bilje i kako djeleju?

Premda su odnošaji med zemljom i mjesecom jako čestni to ipak, uz sve pomenu izraživanje fizioloških nije se moglo dosad opaziti, da mjesec ima i malo upliva bilo na bilje ili na druga živuća zemaljska bića. Žalhože su i narodu jako mnogo predubrah, koje će mlika i vrijeme razmatrati, pa i ta o lozi je jedna od ukorenjenijih predubrah. Lozu bilo staru ili mladu može se rezati odmah iz jeseni, kad se ustave sokovi (kad odprane liće). Bolje je rezati za ljepe vremene, kad nije jako studeno, premda se izkušalo, da lozu obrezato i za studena vremena, ali su ni najmanje trpilo. Glavno je, da se posao obavi na vrijeme prije no što nabubri i otpjera puplje. Tjerajte iz naroda predsude, jer mu isto samo kvaru nanušuju. G. I. iz Šib.

Listnica.

Gosp. u Lindaru. Izjavljujemo, da onaj dopis iz Lindara u 4. broju niti nepoštećen niti nije pisan od kojega svećenika. Ovo onim, koji za svaki naš pokret, našu izjavu bacaju smijlju na naše svećenstvo.

Javna zahvala.

Svoj onoj gospodi, koja su izkazala dne 16. veljače 1882. posljednju čast nezaboravnomu našemu ucu, mnog. Matiji Dubroviću, župniku u Trstu, izriču podpisani u ime svih rođjaka najsrdačniju zahvalu. Mato i Fran Mandić.

Priposlano.

Štov. Gosp. Vjekoslav Bader-u u Gorici.

Javljajuć Vam, da sam posve u redu primio vosak poslan za ovu župnu Crkvu dne 12. siječnja 1882 f. 163,16 vrijednosti, držim za dužnost izjaviti moje potpuno zadovoljstvo, pošto vosak «iz pravoga zagotovljenoga pčelnoga voska» je istovjetan s onim poslanim u prijašnjih godinah, koji je nadmašio svako očekivanje.

Zelim Vam što veću razprodaju ove vrsti voska i to ne toliko što bi od tud Vam bila korist, koliko, jer bi se tada u svih crkvah rabio vosak kakov je propisan za crkvene obrede bez oskodik pjezenceznice dotičnih čast. Crkvah.

Izkustvo mi svjedoči, da Vaš vosak iz čistoga pčolinjeg voska, premda je nješto skupiji od drugoga, obilato nadoknadjuje ovu prividnu štetu tim što se polaganu topi i posve malo, za ne reći ništa, odcjedjuje, premda ima prilično dobar stonj.

Sjeguram da četo Vi i nadalje, kakvo ste do sada, sdušno praviti svieće od čistoga voska, za — da uzmgno svi, koji imaju dobru volju, i u ovomu viaku potvorbo, rabiti onakove svieće, kakove crkva razumjava pod «alumina cerea» opetovno žoleći Vam dobar uspjeh u razprodaji, jesam Vaš

Pop Josip Mrakovčić

ž. upravitelj.

Punat (Veglia) dne 25. siječnja 1882.

Ték Novacah polag Borse u Trstu od 16.—27. Februara 1882.

Table with columns: Dne, Car. duk., (cektinij), Napol, Lire ster., Austr. rent. u papiru, Austr. rent. u srebru, Austr. rent. u zlatu. Rows list various market items and their prices.

Pregled tršćanskoga tržišta dne 25. Februara 1882.

Table with columns: OD, DO, (for, per), (for, per). Rows list various goods like Vosak prim., Kafa Portoriko, S. Domingo, Rio polag vrsti, Cukar austrijski, Čvstije trave buhače, etc.

bio ciell kapitul stolne crkve, za ljesom idjahu njegovi rođjaci, tršćanski c. k. namjestnik, više predstojnikah ostalih tršćanskih oblastli, ljepta kila njegovih prijateljah, znanaćah i štovateljah i mnogo drugoga svieta. Pokojnik ostavio je za univerzalnu baštinicu svoju nećakinju kod Mitohićih kod Kastva, opredijelio je 3300 for. za jedan štendij, koji ima biti uživan od učenika potičućega iz rodbine, a 500 for. ostavio je biskupskomu konviktu, koji bi se imao ustrojiti.

Novaćenje lilit leva. Ove godine nubićeni će se vojnici u pojedinih kotarih Istre, kako sledi. U Rovinju dne 1. i 2. marča. U Poreču 4. U Bujah 6. i 7. U Piranu 8. i 9. U Kopru 11., 13., 14. i 15. U Pacinu 16., 17., 18. U Labinju 19., 14. U Motovnu 20., 21. U Buzetu 23., 24. U Padgradu 27., 28., 29. U Pulji 3., 4., 5., 6. aprila. U Voloskom 11., 12., 13., 14. Dan novaćenja u kotarih Cres, Krk, Lošinj oznanit će se kasnije.

U Vepriacu dogodila se golema nesreća dne 31. predprij. mjeseca. Dva težaka, dok su kopali zemlju u velikoj rabi zasula je zemlja, i mahom su ostali mrtvi. — Oj životu ljudski koliko si hrabri! — nikad se čovjek dosta čuvati nozadne.

Priznao zločin Pred 4 godine nadjena je u Beču u svom stanu prostutirana Katarina Balloghova zadržana. Sumnja pala je na drugu prostlulu, neku Steinerovu, koja bude osuđena najprije na smrt, onda prelnakom osuda na 4 godinah tamnice, te je već odsjedila blizu 4 godino u zatvoru u Vel. Mezirihu, premda je ona tvrdila, da je nevinna, i premda je velika sumnja padala na mladiću, koji je bio posljednji u nje vidjen, da ju je mogao i ovaj umoriti. Istom ovih danah priznao je neki kadet u Znojnu (Znaim), Ljudovic Wischauer, sin ondašnjega drž. naodvjetnika, da je on umorio Balloghovu. Ova ga je nuime bila pozvala, da podje s njom u niželin stan, on da je isao, pa buduć si je već dugo htio uzeti život, to joj reče, da mu skuba kafu. U kafu da je on napisao otrova, nu prije nego li se soje nadao, izpila ju je Balloghova. Kad je ova začela hropiti, tad da ju je, bojeći se, da će biti izdan ubitavo za vrat i ugušio. Od onoga vremena reče, da neima nigdje mira. Uslijel te izpjevati, koja se nakon predizvidu držl temeljitom, dovedan je Wischauer u Bač, gdje se kod suda volil iztraga. Dr. Neuda pako kao branitelj Steinerove podnese odmah moibu za obnovu postupka proti Steinerovoj, koju je sud povoljno rješio i dao odmah dovesti Steinerovu iz tamnice u Vel. Mezirihu u Beč, te ju je već pustio na slobodu. Ona je uvjek tvrdila da je nevinna i posje proglašene joj osude izrekao je bio branitelj dr. Neuda svoje duboko osvjetloćenje, da je nevinna osuđena.

Černo Ivan, dosad župni. pomoćn. kod sv. Antona u Trstu je imenovan župnikom kod sv. Bortula (Barkola).

Iz Bukavca nam pišu: da su Brezani Puži, kukućevci kao što i Knežić postali tekom mjeseca februara molbu na namjestničko u odienjenje od svoje kastavsko starina. Navadaju da su našli kuću za novo Glavarstvo kod nekoga kinkelo br. 23. — Vrijet čemo ako bude uspjelo ovaj put Kuderovo sjeme. Preporučamo posuo c. k. oblastim i našim zastupnikom, da se jedanput za uvjek uguši klika seblčnosti.

Vojska austro-ugarska po vjerozgovjesti. Statistički podatci od mj. rujna pokazuju, da je u našoj vojsci zastupano dvanaest raznih vjerozgovjestih, i to pripadaju: rimokatoličkoj vjeri 497,277 vojnikah; grčko-katoličkoj vjeri 23,874; starokatoličkoj 517; istočno-grčkoj 467.6; istočno jermenskoj 203; katoličko-jermenskoj 48; luteranskoj 11.123; kalvinjskoj 13.147; unitarskoj 364; izraeličanskoj 7652; muhamedanskoj 328; u ostalim vjerozgovjestim 118 vojnikah. Raznovrsnu vjerozgovjesti nadmašuje austro-ugarsku vojsku samo englezka i ruska vojska.

Današnjemu broju priložen je paštirska list vikara sdruženih biskupijah tršćansko-koparske.

Oglas.

Javljamo našim čitateljem i ostalomu štovanomu občinstvu, da smo pomoću «Matice Hrvatske» dali preštampati iz «Naše Sloge» u posebnu knjigu, koja u maloj osmini iznosi preko 380 stranah,

Istarske hrvatske narodne pjesme.

Knjiga se može dobiti kod Odpravnitva ovog lista po for. 1. Čist dobitak je namijenjen Našoj Slogi i Bratovštini hrvatskih ljudi u Istri, zato se nadamo, da ćemo ju razprodati u najkraće vrijeme.

Odpravnitvo «Naše Sloge».

Oglas. Čast jo dolipopisanoj dati na znanje da od 26 godinah uzdržaje u ovom gradu Trstu u ulici «Via Nuova» Br. 735 na I. om katu o beku Grčkoj crkvi. SKLADISTE Crkvenih Odjelah i Opravah što izlaze iz prvih tvornicah narodnih i vanjskih. U svom skladištu ona ima svakovrstnih tkaninah toli potpuno svilenih koli izvezenih zlatom i srebrnom finim; ima također najboljih damaških za zastave, odjela, sagove; ima piciljah, rukotvorinah u svili, u zlatu i u srebru; svakovrstnih skovanih predmeta, to jest kaležah, svjetionikah, propelah, svjetiljakah, prikaznicah, (ostenzorijah), moćnicah, kadionicah, t. d. t. d. Svaka naručba nobnicah, planitah, daždjevanah, dalmaticah, plećnih kopreninah, pahah, sjenilah, jastukah, stolah, mrtvačkih sagovah, predstavah, uvajah, misnihkošuljah, cievčicah, paomah i t. d., biti će najbrže i najbolje obavljena. Katarina Garusa.

ČASTNIM SVEĆENIKOM

I VJERNIM KATOLIKOM

Tršćanske i Koparske Biskupije

Pozdrav u Gospodinu!

Umro je otac, umro pastir dušah naših, koji nam je svake godine osobujnom ljubavju navješćivao sveto korizmeno vrijeme; zamuknula su ona usta, koja su nas u ovo sveto doba budila na pokoru, tko je griješnik, a tko pravodnik, hrabrili u postojanosti na putu vječnoga spasenja. Svidjelo se Bogu, pozvati k sebi svojega vjernoga slugu, pa ovo obudovljelo i u crnu haljinu odneseno sveto tršćansko-koparsko Crkvo, a nas siročićke bez oca i majke, kojim nije dano u ovo sveto dane čuti mihi i sladki glas svojega pastira!

Po naredbi svetih crkvenih zakonah, po smrti biskupovoj biskupska oblast prelazi na Kapitalu stolne crkve, koji je dužan u vrijeme od osam dana izabrati svojega namjestnika, da ravna i upravlja Biskupijom do imenovanja novog pastira. — Dne 19. zadnje prošlog mjeseca Januara, prečastni Kanonici ovo stolne crkve, sastavi se u zborišču, imenovaše mona kapitaluskim Namjestnikom, to tako optiče na moja leđa teško breme obudovljelo Biskupije. Pokraj drugih mojih dužnosti, vidim da jest i to, navisiti vam po običaju i sveto korizmeno vrijeme, to dati vam ono svete nauke i opomene, koje se služe s dobom, u koju stupljamo.

Ali tko sam ja, da svojim slabim glasom nadomjestim glas našega pokojnog nikad dožalovanog Pastira, koji nam takovizir iz groba govori, ako i muklim, ali tim kroljnim i jasnijim glasom?

Ona crna zemlja, što krije njegovo mrtvo tielo, ponavlja nam one teške riječi, što ste jih toliko puta čuli, koliko ste puta up dan čiste Sriede primili na svoje čelo sveti pepao pokore: *Spomeni se čovče, da si prah i u prah da ćeš se vratiti!* Onaj prosti grob nas opominje, da čemo svi jednako stupiti pred prostoje Višnjeg Suda, kojemu nečudo ni jedan naša misal, ni jedna naša rieč, i ni jedan naš ni najmanji prokraj njegovih svetih zapoviedih. Toga radi, dokle nas milordni Božje čeka na pokoru, dokle imamo vremena, naime u ovo sveto doba, umijmo se od griehah naših suzati očuh naših; spokoreli i poboljšali vratimo se Bogu našemu, od koga smo griehom daleko odstupili. — Iz one tamne ravnice naš nam biskup dovitljivo, kako su izprazne i tašte sve kolike stvari u ovoj suznoj dolini, pa nas nagovara, na poniznost i na mržnje svih svjetliskih čelarnosti.

Iz niska stališa, u kojem sam se rodio, govori nam on, svidjelo se milostivomu Bogu, uzvisiti me na veliku čast i crkveno dostojanstvo. Bio sam biskup dviju starodavnih Biskupijah, sjedio sam u glasovitu gradu, bio sam čuven i vidjen; pa ovo sad je sve minulo, sve za uvijek izbeželo i prošlo. Što bijaše viša moja čast, to sam morao dati stroži račun Bogu. Sjav i slava, kojima sam bio okružen na zemlji, pošla je onim prhkim putem: i u prah ćeš se vratiti! Nezarobavite se nikad ove strašne istine: u kratko morat ćete sve ostaviti, to leći u prah, iz kojega biste stvoreni. Toga radi ponizite se pred Gospodinom; jer što je častnije mjesto, na kojem sjedite među drugimi ljudji, toliko su veće vaše dužnosti i vaša odgovornost pred Bogom i pred ljudi; toliko više morate se bojati svojega samoljublja, koje čovjeka odvođe često zaslijepi i smuti.

Iz onog svetog mjesta, u kojem počivaju njegovi umrli ostaneci, govori on roditeljov. Bio sam duhovni otac velike kršćanske obitelji, bio sam pastir Hece diela stada Gospodinova; i vi ste pastiri svojih obitelji, zato pazite na ono, koje je Bog izručio vašoj skrbi, imajuć uvijek pred očima, da su ciena krvi njegove; riešuju i izgledom učite jih hoditi po putu Gospodinovu, spomenite se, da čete morat i vi dati od njih Bogu račun, u to da se može dogoditi i prije nego li se nadate; zato bitite i nedunubajte.

Iz onog groba ponavlja nam Svećenikom rieči Isusove: *Zetva je obilna, tožakrah malo. Smrti neprestance razreduju vašu četu, podvostručite dakle svoj rad, bez odmora navješćujte kraljestvo Božje. Posvećujte duše svoje; besjadom, izgledom, neprosahnjivim vrutkom milosti Božje, to jest, svetimi Sakramenti, posvećujte duše, što bjehu povjereni vašoj svećeničkoj skrbi. U isto vrijeme prosite gospodara žetve, neka vam pošlje na pomoć novih tožakrah.*

Izviše, u ovo sveto doba, posvećeno molitvi, postu, pokori i svetim djelom milordnja, ako i mučo usta vašega pokojnog pastira, a ono vam tim jače više njegov izgled, kojim vas nutka i bodri prije svega na molitvu. Tko od vas nepoznaje njegovu molitvenu knjigu *„Otko budi volja tvoja“*, koju je on uprav za vas napisao, to kojim vas i po smrti uči moliti u sladkom matorinskom jeziku? — Molitva je život duše, molitva mora da bude naša svakidajna hrana, a naime u ovo korizmeno doba. Sada više nego ikada dužni smo čestiti Boga svojim molitvami, — dapače svo naše mihi, svu našu dušonju, svaka naša rieč i svako naše djelo mora da neprestano časti i slavi svunogoboga Gospodara neba i zemlje. Naše molitvu moraju biti uvijek, a tim više u Korizmu, živ nionirah, što se iz našeg srdea uzliče do prestolja Božjega, da tako neprestano molod, poput Angiolah uzdanjama dužna hvalu onomu, kojega ide vjodim čast i slava. — Mi smo dužni zahvaljivati Bogu na nobrajnih dobročinstvih, kojimi nas obasipuje od onog časa, od kad smo se rodili na ovaj svet. Koliku nozioram Božju ljubav prama nam noopražamo mi u djelih stvorenja, spasonja i našega posvećenja? Radi toga neprestajno uzdavati mu dostojnu hvalu, prikazujući mu u žrtvu zahvalnicu sve što jesmo i sve što možemo. Ako pak svrtno oko na svoje slabosti i na duševno pogibilo, koje nas sa svih strana okružuju, nomenože a da nezavapimo s Apostoli: *Spasi nas Gospode, jer pogibismo!* Naš bivši biskup, dokle je još živio među nami, svakom nas je prigodom opominjao na molitvu. Nudam se, da se njegov pastirski glas nije još izgubio iz vaših srdnih; zato molite i za njegovu pokojnu dušu. Evo prvih riečih njegove oporuke lihi testamentu: *Preporučujem svoju dušu Bogu i molitvama mojim milo braćo svećenikah i svega mojeg ljubljenojga stada.*

Nemojmo napokon zaboraviti, moliti se vruće Bogu, da se udostoji dati ovomu odabranomu dielu svoje črede, svetog tršćansko-koparskoj Crkvi, pastira po svojem Božanstvenom srdeu: nutza proniknuta pravim apostolskim duhom, koji će silom rieči, sjajom kripnosti, gorljivoću za slavu Božju i svojom kršćanskom ljubavju, postav svu svim, znati i ljjeti, poput dobra oca, svo svoje ovdiče ujediniti i ujedinjeno čuvati u ljubavi prama Bogu, te svo dovesti u nebosku ovcarnicu. U to imo sadružite i vi svoje molitvo sa onimi vaših svećenikah, koji se svaki dan u svetoj Misi mole Bogu u tu svrlu navlašnom molitvom. A ti Bože, uslišaj naše želje i naše ponizne molitve!

S druge strane naš nas je pokojni biskup za živa svojim izgledom nagovarano na post i na pokoru. Pravi vojnik mora biti uvijek priprava na rat, zato se često vježba u oružju i u mučnom vojničkom životu, da se u vrijeme pogibali hrabro bježe i prodobu. Naš život jest neprestana pogibel, neprestano vjevanje. *Nije li čovjek na rješji na zemlji?* pita Job. (7, 1.) Dakle, da ne podlegnemo u pogibolih i napastih, što sa svih stranah na nas sile, jest neobhodno potrebno, da se vježbamo u duhovnom oružju. Vrieme tomu odrodjeno od svete Crkve jest vrijeme korizmno, vrijeme naimo pokore i trpljenja. A Crkva sveta, naša ljubezniva mati, da nami olukva to vježbanje, kaže nam pristom na vodju našega, propotoga Spasitelja, to nas milo pozivlje, neka se od njoga učimo, kako

nam je nositi avoj križ, ako čemo da zadovoljimo pravdi Božjoj za svoje tožke i nebrojene griehoe. A naš pokojni biskup bijaše baš pravi sljedbenik avelog križa u svako doba, a naimo prigodom svoje zadnje, dugo i teške bolesti pokazao nam je, kako moramo nositi svaki avoj križ. Duga i tožka bijaše bolest, koja nam ga je ugrabila, ipak ju je on podnuo divnim pouzdanjom u volju Božju. Kad mu bijaše javljeno da se približuje konač njegova vjeka, pogledav prama nobu, uztrpljivo reče: *Otko budi volja tvoja!* — popit ču i taj žulki kalež! Tako i vi i u bolostih i u neozgodnih i u protivštinah uprite oči u nebosko visine to rečite: *Otko budi volja tvoja!* hujde neka izpljem i ja žulku čašu, što mi ju pruža tvoja otkusna milordna ruka! A da vam to bude moguće u čas pogibeli, da vam bude moguće pokoriti se ondu avotvoj volji Božjoj, vježbajte se u ovo korizmno doba, pušdi na koljena pred Propalom, promišljajte muku i smrt njegovu, vježbajte se u pokori, a nada svo u ljubavi Božjoj, bez koje jest vjera mrtva, a ušnje tašće; — u onoj ljubavi, koja izpire grieh i čini nas dostojnimi kraljestva neboskoga; u onoj ljubavi, koja nas čini svršenimi kao što je svršen Otac naš, koji je na nebesih.

Nauk kršćanski nas uči, da imo dvo vrsti milostinje, jednu koja spada na tielo, a druga koja spada na dušu. Koliko je plemenitija duša od tiela, toliko je veća i zaslužnija milostinja, koja se čini u priloge duše. A jedno i drugo milostinjo naš nam pokojni pastir dade sjajan izgled.

Kako dobar pastir ovo Biskupije, predviđao je on svakim danom rastućo pomaunjanje posluženog svećenstva u vinogradu Božjem; razdušna srdea vidio je unapred, da će dječica pitati nauku kršćanskoga, a da neće biti tko da im ga dade; gorko roneć srce skončavno se, da čedoč vrijeme, kad će bolnici i umirajući želiti utjehu svećenika, a da je neče moć imati. Predviđao je, da će mnogo bogoljubne duše, a naimo stari i boljlucvi, u dan blagdanjski, zamam želiti iti k avotvoj Misi, jer neće biti, tko da im ju služi u bližoj domnećj crkvi, a daleko neće im dati starost i boljlivost.

Predviđao je, da se u mnogih crkvah i u samih vćih mjestih neče moć ni u najveće crkvene blagdane služba Božja vršiti onim dostojanstvom, koje se pristojno uzvješim činam naše svete vjere, koje su jedino kadre okriepiti i umiriti naše bolno srdea.

Da se to zlo barom u nešto preteče, a vremenom da mu se sasvim doskoči, u njegovoj se glavi rodila liepa i sveta misal, ustanoviti biskupijsko dječakko Odgojilače ili Konvikit, da se u njem kupo i odgadjaju mladići, o kojih se daje suditi, da će se posvetiti svećeničkomu stališu. Nemać se za netomoljete prigovore svieta, mudrim je gospodarstvom svojih dohodokah dojeno došlo, da je uzmogao budućemu Konvikitu zapiaati liep dar. Tim plemenitim primjerom i svojom apostolskom besjedom pozvao je sve biskupljane, da i oni pristupio tomu svetomu i plemenitomu djelu, svaki po svojoj zmožnosti. Glas dobrega se pastira nije izgubio u pustini; kvas, što ga je on postavio svojom darežljivom rukom, udij uzrastao do znatne svote; ali dakako ni sad tolike i take, da se njom dade sagrađiti taj željeni bogostovni zavod. Medjutim, da sakupljena glavnicia nosi i dole svoju korist, njezinimi je kamatami podupirao mnogobrojnu djake biskupljane, što se uče na gimnazijah tršćanskih, istranskih i drugih, od kojih su se već nekoji poavetili i svetim bogostovnim naukam u našem sredinjem Sjominištru u Gorici. Na taj je način naš milo pokojnik u jednoj strani pomogao sirovaćno obitelji, skreće za njihovu djecu, a s druge ustanjao namaknuti crkvi novih toli važnih poslonikah u vinogradu Božjem. Doskora čemo vidjeti, ako Bog da, plod njegove i vase darežljivosti.

Prije nego će leći u grob, htiede dati još jedan dokaz svoje izvanredne darežljivosti, zapiaao ostali avoj imotak mladim djakom, koji će, kako se nadati, moći doskora uživati mu plodova u biskupijskom Konviktu. Dno Bog, da taj plemeniti primjer nadje uvijek avojih nasljednikah, naimo kod onih od njegovih sinovah i braćo u Isukratu, koji su od providnosti Božje obilato obdareni blngom ovog sviata; spomenuli se oni u životu i na smrti svetog djela, započeta tolikom ljubavju od našega darežljivog Pastira.

Kako neima nikoga, a da mu nevilni i nečuti skrajne potrebe, tako neima nikoga, koji nežel, da se to sveto djelo što prije izpuni. Molimo dakle Sromogoboga, naimo u ovo sveto korizmno doba, neka on blagoslovi dobra sjome, postijano od pokojnog biskupa u ovom dielu vinogradu Gospodinova; molimo, neka to sjome, neprestano obiljavavio milostinjom pravovjernikah i napaćano neboskom rosom, nika i uzrastao do jaka, velika i vjekotrajna stabla.

Molitvom i milostinjom, od Boga blagoslovljenom, Kršćani su svagda i svugdje činili veliko stvaru. Nasljedjimo jih dakle, pak ču i naša vruća molitva i naša dragovoljna milostinja steći blagoslov Božji tako, da čemo u sjencii ovog svetog stabla do skora motriti liep broj mladih djakah, koji će, vodjeni mudrom i otkusnom rukom, daleko od svjetske pokvarenosti, uprieti svom marljivostju u gimnazijske nauke, da se tako što bolje i uspješnije priprave svetim bogostovnim naukam. Oni će u svoje vrijeme, postavši svećenici, blagoslovljati bogoljubna ntemeljitalja i sve ostale dobročine; ali više nego itko blagoslovljat će jedne i druge pravovjerne puk ove Biskupije, videć odklonjenu pogibel, da Crkva ostane bez posvećenih pastirnikah, stado bez požrtvovalnih pastira, bolnici bez uztrpljivih ljiteljah, a sv narad bez savjestnih svjetovateljah!

DOPUŠĆENJE.

Oblastju podieljenom od sv. apostolske Stolice, dopuščaju se u avoj Korizmi mesne jestbine na objedu, a u nedjelje i na večeri, osim sljedećih danah: svukoga petka i subote, čiste sriede ili peclnice, kvatne sriede, vigilie na čast svetoga Josipa, Navješćenja Bl. D. Marije i četirih zadnjih danah velikoga tjednja. Blagovanje jaja i mlieka dopuščeno je svu Korizmu i u avaki petak, suboti i postni dan preko godine. U Korizmi i u postne dni preko godine zabranjeno je blagovati mesa i ribu od istom obroku. Blagovanje mesa je zabranjeno: u svaki petak, u kvatne sriede i subote, i na vigilie Duhova, svetih Petra i Pavla, Bl. D. Marije velike, Svihsvetih i na badnjak.

Dopuščeno je zabelicit jestbine slanninom raztaljenom i salom svaki dan u godini, osim sljedećih danah: čiste sriede ili peclnice, kvatne sriede, petka i subote u Korizmi, vigilie sv. Josipa, Navješćenja Bl. D. Marije, velikoga četvrtka, petka i subote, vigilie Duhovske, svetih Petra i Pavla, Bl. D. Marije velike, Svihsvetih i na badnjak. Priporuka se onim, koji se budu služili ovim dopuščenjom, da naknade ovu crkvenu milost pomnjlivom i gorljivom molitvom, obilatijom milostinjom i drugimi dobrimi djeli.

U TRSTU, u nedjelju sedesedmicu, 12. Februara 1882.

D. Ivan Šust s. r.

Kapitulski namjestnik.